

УДК 37.018.5:004.8

ПІДПРИЄМНИЦЬКІ ТА ОСВІТНІ АСПЕКТИ ВІДРОДЖЕННЯ ЗІНКІВСЬКОЇ ВИШИВКИ

МИЦА Вікторія, КАСІЯНОВА Тетяна

Хмельницький національний університет, Хмельницький, Україна
mitsa_vv@ukr.net

Збереження та популяризація традиційних українських ремесел, таких як зінківська вишивка є надзвичайно важливою задачею сьогодення. Це не лише допоможе зберегти нашу культурну спадщину, але й може стати основою для розвитку нових напрямків у дизайні та моді. В роботі розглянуті підприємницькі та освітні аспекти відродження зінківської вишивки в сучасному одязі різних видів. Запропоновані варіанти інтеграції елементів зінківської вишивки на прикладі футболки.

Ключові слова: зінківська вишивка, жіноча сорочка, культурна спадщина, орнамент, кольорове вирішення.

ВСТУП

Українська вишивка – це багатий пласт культурної спадщини, який протягом століть формував національну ідентичність. Одним із унікальних видів вишивки є сорочка з с. Зіньків Хмельницької області, що відрізняється естетичністю декору, особливістю крою, розташуванням вишитих композицій та кольоровим вирішенням. В одній вишиванці майстрині, зазвичай, поєднували декілька технік, декоруючи ними різні елементи. Попри свою оригінальність та унікальність, традиція вишивання зінківської сорочки нині під загрозою зникнення. Наразі розглядають питання про внесення зінківської вишивки в обласний список елементів нематеріальної культурної спадщини.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Розробка рекомендацій популяризації зінківської вишивки та дослідження варіантів інтеграції її елементів до сучасного одягу.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Вишивка у селі Зінькові – давнє ремесло. Спочатку у Зінькові сорочки вишивали лише вручну, а коли у селі в 1928 році з'явилася перша швейна машинка Singer, виникла і машинна вишивка. Проте вишивати вручну так і продовжували. На сьогодні в селі існує біля десятка майстринь, які вишивають сорочки за традиційними мотивами. Проте лише одна майстриня у віці Ніна Жук спробувала відтворити традиційну вишиванку та їй це не вдалося повністю: не та тканина, не ті нитки.

Вишивка на сорочках розміщувалася відповідно до їхнього крою – біля горловини, пазухи, на рукавах, поликах. Іноді декорували всю площину рукава

від уставки до манжети. Орнаменти розташовувалися у симетричному положенні на передній і задній половинках сорочки так, що зборки ховалися під вишиту площину (рис. 1). Вишивали, як правило, дрібним хрестиком, міліметрів три завбільшки. Сорочки для старших дівчат і молодих жінок вишивались одним чи двома кольорами, манжети могли оздоблюватись геометризОВАНИМИ візерунками. Кольорова гама ж на сорочках старших жінок була дещо стриманішою – чорною, візерунки дещо меншими, проте це аж ніяк не псувало таку сорочку, а робило її унікальною. Традиційна зінківська сорочка була з підтичкою і виглядала з-під спідниці [2].

Чому в Зінкові для сорочок обирали саме синій колір, невідомо. Щоправда, на жодній вишиванці не зустрічаються однакові квіти. Такими зінківські сорочки стали у 20-х роках минулого століття. Проте витoki сягають більших глибин – де ще було домоткане полотно, нитки фарбувались відваром вільхи і набували сірого кольору, фітоморфний мотив у орнаменті ще тільки зароджувався, а букети (могли бути навіть і чорні), вишиті хрестиком, ще були нерозквітлимi і більше схожими на гілочку з квітами (рис. 2).

Рис. 1. Жіноча уставкова сорочка, с. Зінків, Хмельницька обл., початок ХХ ст. [1]

Рис. 2. Жіноча зінківська сорочка з вишивкою сірих кольорів

Про чоловічу зінківську вишиванку відомо вкрай мало. Вцілілого такого вбрання не збереглося, але з місцевих переказів відомо, що у чоловіків сорочки зав'язували біля шиї збоку.

Відродження зінківської вишивки у сучасному одязі допоможе не тільки зберегти цю унікальну традицію, а також зробити її доступною для молодого та наступного покоління. Тому доцільно виділити підприємницькі та освітні аспекти процесу відродження зінківської вишивки.

Підприємницькі аспекти:

- Розробка та виготовлення одягу з елементами зінківської вишивки (створення власного бренду або співпраця з існуючими брендами; розробка маркетингової стратегії для просування даного виду одягу);

- Надання послуг з вишивання (відкриття майстерні з вишивання; проведення майстер-класів та воркшопів з вивчення зінківської вишивки; створення онлайн-магазину з вишитими виробами);

- Створення онлайн-ресурсів (розробка вебсайту або блогу про зінківську вишивку; створення онлайн-курсів з вивчення особливостей зінківської вишивки; просування зінківської вишивки в соцмережах).

Освітні аспекти:

- Проведення майстер-класів та воркшопів з вивчення зінківської вишивки (навчання дітей та дорослих основам зінківської вишивки; вивчення історії та традицій зінківської вишивки; розвиток творчих здібностей та навичок hand-made);

- Створення онлайн-курсів з вивчення зінківської вишивки (розробка онлайн-курсів з покроковими інструкціями; використання відеоматеріалів та фотографій; надання онлайн-підтримки та консультацій);

- Інтеграція зінківської вишивки в навчальну програму (розробка навчальних програм з вивчення зінківської вишивки; проведення уроків з вишивання в школах; виховання у молоді поваги до українських традицій та ремесел).

Підприємницькі аспекти можуть стимулювати розвиток освітніх аспектів. Наприклад, успішний продаж виробів з елементами зінківської вишивки може призвести до зростання інтересу до вивчення даної традиції. Освітні аспекти можуть сприяти розвитку підприємницьких аспектів. Наприклад, майстер класи та онлайн-курси з вишивання можуть підготувати кваліфікованих кадрів для роботи в цій сфері.

В рамках дослідження розроблено ескізи футболок з урахуванням впливу зорових ілюзій [3] та використанням елементів зінківської вишивки, частина з яких представлена на рис. 3.

Рис. 3. Варіанти місця розташування зінківської вишивки на футболці

За аналогічною схемою зінківську вишивку можна застосовувати для трендових виробів, які користуються попитом серед сучасної молоді, а саме – топи, худі, світшоти, світчери, куртки, бомбери, кардигани, жилети та інші.

Аналіз історії зінківської вишивки сприяє поширенню знань про українську культурну спадщину та освіті стосовно традиційного мистецтва України. Відродження зінківської вишивки у сучасному одязі стимулює розвиток креативних навичок та дизайнерської майстерності щодо використання традиційних мотивів у модному світі.

Що до підприємницьких аспектів, то впровадження проекту з відродження зінківської вишивки стимулює розуміння процесів маркетингу, просування продукції та стратегій співпраці з виробниками, що сприяє розвитку підприємницьких навичок.

ВИСНОВКИ

Відродження зінківської вишивки в сучасному одязі є важливим завданням збереження та просування української культурної спадщини. Елементи вишивки можуть бути адаптовані до різних видів одягу та використовуватися як декор або як основний елемент дизайну. Інтеграція традиційних елементів вишивки в сучасний дизайн одягу відкриває нові перспективи для розвитку та популяризації цієї унікальної форми мистецтва. Робота спрямована на збереження та просування культурної спадщини через відродження та інноваційне використання зінківської вишивки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Фонди приватної колекції Г. Бернадської (с. Зінків, Хмельницька обл.). Книга вступу. КВ (вбрання). С. 21.
2. Іваневич Л.А. Традиційний одяг українців Поділля (друга половина XIX – початок XXI ст.): історія, класифікація, конструктивно-художні та регіонально-локальні особливості: монографія. Хмельницький: ФОП Мельник А.А. 2022. 800 с.
3. Славінська А. Дизайнерська компонента застосування зорових ілюзій у моделях сучасного одягу / А. Славінська, В. Мица. // Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасного дизайну», м. Київ, 22 квітня 2021 року. Київ: КНУТД, 2021. у 2 томах. Том 1. С 181-184.

MYTSA V., KASHANOVA T.

BUSINESS AND EDUCATIONAL ASPECTS OF THE REVIVAL OF ZINKIV EMBROIDERY

Preservation and popularization of traditional Ukrainian crafts, such as zinc embroidery, is an extremely important task today. This will not only help preserve our cultural heritage, but can also become the basis for the development of new trends in design and fashion. The work examines the entrepreneurial and educational aspects of the revival of zinc embroidery in modern clothing of various types. Proposed options for integrating elements of zinc embroidery on the example of a T-shirt.

Key words: *zinkiv embroidery, women's shirt, cultural heritage, ornament, color solution.*